

sama kuu kašwawad, kui inimeste sugu maa peal elab, siiski on selgest' teadaw, et mitme põlwe rahwas wilja iwi toorelt sõi, enne kui neid hakati wee sees kupaštama ja peeneks tampima. Käskiwid ja leiwategemine siginesid mitu sada aastat iljemine, ja kui wiimaks weškit ehitati, siis oli rahwas juba meheeliseks saanud. Esimene weškitegia oli omal kohal meister, kes kunstliku töö oskas wäljaarwata. Kas Tuisulas juba weškit leiti? ei tea mina mite; aga seda ma tean, et esimene weški-ehitaja Tuisulaste sugust ei olnud. Kes alati esivanemate wagu mööda künnawad, need ei wõi kuhugi uut wagu ajada. Tuisula rahwas elas igapidi toorel põlwel, kuda kõik muu alguse ilma rahwas. Si leitud seal nuga, sirpi ega wilatid; ei adra, wantrit ega rege ehk midagi muud abilist tööriista. Esimese kolme leikamise riista asemel tarwitati hambaid ja sõrmi, üks okafonksline puu täitis adra toimetused, ja kes edasi tahtis minna, pidi seda kas omal jalgil ehk hobuse seljas tallitama. Kõik algmised tööriistad leiti igal maal wäga wigalised ja mitmes tüüis poolifud, kummi neid aega mööda õpiti parandama ja parema korrale seadma. Meelemõistust hingiti Looja poolt kõige inimeste sugule walguse küünlast; siiski näame seda kallist taewa annet mõnel rahwa sugul rohkem, teistel vähem olema. Rohke waimu annetega õnnistatud rahwa sugud said aega mööda teistele koolmeistriks. Riisugust wõeraid oli ka kogemata Tuisula juhtunud. Kusipoolt naad senna olid tulnud, kas sealt, kust kewade pääsukesed

ja aned meile tulewad, wai kas sealtpoolt, kuhu suurem lindude selts edasilähäb? seda ei olnud Tuisulased mite tähelepannud. Aga nemad nimetasid neid wõeraid Walgela rahwaks. Kas esimesed Tuisula tulnud Walgelased igas tüüis nii täielikud olnud, kuda Tuisulas iljemine arwati, ja kus nende tegusi otselui jumalikuks peeti, mis kedagi ei tohtind teiste seada: seda ei tea mina jälle mite ütelda. Mõni aasta sada läks wihawaenus mööda; siiski olid Tuisulased teadmata mõnda asja Walgelaste käest wõtnud, mis neil enne seda hoopis teadmata. Aga Walgelased käisid kui pääwalapsed eluteel ühtepuhku edasi ja parandasid oma tööd aega mööda täielikuma joonele: mis Tuisulased ial ei teinud. Mõnda kuida nemad esiofsalt oma loodud ja sündind tarkade isa-isade tööd kõige täielikumaks pidasid, nõnda kõndisid nemad nüüd ka nende Walgelaste jälgil, kes mõne saea aasta eest senna olid tulnud. Tahtis iljemine üks lahke südamega Walgelane midagi wigalist parandada, siis oli kára kobe lahti. Weel vähem sallisid nemad seda, kui kedagi nende oma sugust midagi tahtis parema korrale seada. — Mõtlemisega ei wütsind Tuisulased ial oma pääd waewata, weel vähem sest kasu wõta, mis teised nende tuluks olid wäljamõtelnud.

Tuisula sugu oli jälle mõne saea aasta wane: maks saanud; aga nende elu näitas igapidi nõnda kättilit, kui oleks üks roomamist lõpetand laps esimest korda hakanud kõndima: seal tuli üks Walgela mees, kes tõe pärast tüli ei kartnud, ja rumalamatele mee-